



ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY 117

Alžběta Stromšíková
350672, PSY + SPSP

Vyučující: Mgr. Stanislav Ježek, PhD.

Datum odevzdání: 1.5.2010

Fakulta sociálních studií MU, 2009/2010

Úvod

Mým úkolem je zamyslet se nad tím, jak média interpretují výsledky vědeckých výzkumů a jakým způsobem je předkládají čtenářům. Používání statistiky v médiích můžeme vidět velmi často. Častý je bohužel i jev, kdy se autoři článku snaží spíše o co nejpřitažlivější a nejzajímavější titulky, aby přitáhli pozornost čtenářů, snaží se je šokovat, to však na úkor úplnosti dat, či jejich interpretace.

V této práci se zabývám článkem ze zpravodajského serveru Novinky.cz, který se snaží interpretovat výzkum Nicka Neava a Kerry Shields: „The effects of facial hair manipulation on female perceptions of attractiveness, masculinity, and dominance in male faces“.

Co nám říká výzkum?

Výzkumu se zúčastnilo 76 vysokošolaček northumbrijské univerzity (UK) ve věku 18-44 let ($m=21,7$, $s=5,2$). 16 žen se účastnilo předběžného výzkumu, zbylých 60 pak finální verze výzkumu. Za účast ve výzkumu nedostaly zaplacení. Pomocí počítačového programu Faces bylo vytvořeno několik mužských tváří, které podle programu měly vypadat jako tváře mužů ve věku 18-25 let. Ženy z předvýzkumu ($n=16$) je měly bodovat podle atraktivity na škále 1-9 (1- velmi neatraktivní až 9-velmi atraktivní). Na základě tohoto předvýzkumu byly vybrány 3 tváře, které dosahovaly vyrovnaných hodnocení od všech žen (průměr tohoto hodnocení byl 5,9 až 6,2). Pro každou z těchto tváří program vytvořil 5 alternativ dle oholení tváře – hladce oholenou, jemné strniště, velké strniště, jemné vousy až po zarostlou tvář (celkově tedy 15 tváří). Tyto tváře byly v náhodném pořadí prezentovány ženám, které se účastnily finální verze výzkumu a měly je bodovat na 7 bodové škále v 5 kategoriích – mužnost, agrese, dominance, atraktivita a vyspělost. Dále měly uvést, se kterým by navázaly krátkodobý či dlouhodobý vztah a tipnout jejich věk. Hypotéza, že percepce mužnosti, dominance, agresivity, sociální vyspělosti a věku jsou v lineárním vztahu s rozšiřujícím se porostem na obličej. Používali test ANOVA a tzv. F test, poté vypočítali průměrné skóre, jakých mužů dosahovali v jednotlivých kritériích (pro každý typ oholení zvlášť).

Výsledky ukázaly, že jako nejmužnější byli vnímáni muži zarostlí, nejatraktivnější byli muži s jemným strništěm, nejdominantnější byli vnímáni muži jemně a velmi zarostlí, nejagresivnější muži zarostlí, sociálně nejvyzrálejší muži zarostlí. Pro krátkodobý i dlouhodobý vztah by si ženy nejčastěji vybraly muže s jemným strništěm. Odhadovaný věk rostl s přibývajícími vousy a pohyboval se okolo 21 let u hladce oholených mužů a okolo 26 let u zarostlých.

Jak je výzkum interpretován v článku?

Titul článku zní: „Strniště je více sexy než hladké tváře“. Již tento titulek působí bulvárně. Zvolené slovo „sexy“ má jasná cíl - přitáhnou pozornost. Má nahradit původní pojem atraktivita. V článku se tedy objevují případy špatné interpretace a posunutí významu. Hned v úvodu článek tvrdí, že muži se strništěm snáze ženy přemluví k sexu, manželství a plození dětí. Z výzkumu však vyplývá pouze, že pro krátkodobé i dlouhodobé vztahy si účastnice výzkumu nejčastěji vybíraly právě muže s jemným strništěm. Celý smysl výzkumu je zde také posunut od původního záměru. Výzkumníci se ve výzkumu snažili dokázat, že mezi mužností, agresivitou, vyzrálostí, dominancí, věkem (jak je u mužů vnímají ženy) a porostem tváře je lineární vztah, tedy, že s přibývajícím vousy se zvyšuje vnímaná míra mužnosti, agresivity, vyzrálosti, dominance a věku ve výzkumu. Autoři článku se však zaměřují pouze na to, kteří muži byli pro ženy nejatraktivnější, což je velmi subjektivní kritérium. Mohli bychom také soudit, že kritérium atraktivity zařadili výzkumníci do dotazníků právě proto, aby měli s čím srovnat zbývající kritéria. Článek také uvádí špatný počet účastníků finální verze výzkumu, nic neuvádí o průběhu či metodách zkoumání.

Nedostatkem výzkumu podle mého názoru je, že jeho účastnice byly výhradně ženy s vysokoškolským vzděláním. Také byly velmi mladé (průměr 21,7). Tyto skutečnosti přispívají k tomu, že vzorek bychom nemuseli považovat za reprezentativní. Ženy pocházely z Velké Británie, tedy z poněkud odlišného kulturního prostředí, tyto výsledky by tedy nemusely odpovídat výsledkům, jakých by potenciálně bylo dosaženo v České republice. Není tedy na místě je zobecňovat v celosvětovém či celorepublikovém měřítku. Tato slabá místa však autoři článku nijak nezmiňují, článek působí na první pohled poutavě, snaží se přitáhnout čtenáře.

Závěr

Nedostatky by se daly najít jak ve výzkumu, tak v článku. Je na první pohled rozpoznatelné, že úkolem článku je zaujmout a myslím si, že tento úkol splnil. Informace, které předkládá, nejsou nějak radikálně změněny, ale jejich význam je místy posunut a zobecněn, což by mohlo čtenáře zmást. Také jsou zde použita „údernější“ slova, která však nemají totožný význam, jako slova použitá výzkumníky, článek také závěry vyvozené výzkumníky rozvádí a posouvá dál, čímž dochází k jemným odlišnostem ve významu.

Zdroje:

Článek: <http://www.novinky.cz/zena/143712-strniste-je-vice-sexy-nez-hladke-tvare.html>

Výzkum: „The effects of facial hair manipulation on female perceptions of attractiveness, masculinity, and dominance in male faces“. Autoři Nick Neave a Kerry Shields, získáno z databáze Science Direkt.